

OPETTAJAN OPAS

AIHE: Agenda 2030

IKÄRYHMÄ: Alakoulun luokat 3–6

TAVOITE: Tavoitteena on tutustua Agenda 2030 -tavoitteisiin. Oppilaat osaavat peilata tavoitteita omaan elämäänsä miettimällä, miten he itse voivat vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen.

- **AGENDA 2030, 3LK 2-3x45 min**

1. Maailman suurin oppitunti osa 1 -video & keskustelu, 10–15 min
2. 17 hyvän elämän tavoitetta, 45–90 min
3. Piirrä sarjakuva, 30 min

- **AGENDA 2030, 4-6LK, 3x45 min**

1. Maailman suurin oppitunti osa 1 -video & keskustelu, 10–15 min
2. Yhteinen agenda 2030, 30 min
3. Minun ja meidän agenda 2030, 45 min
4. Mitä yksi ihminen voi tehdä? 45 min

- **AGENDA 2030 SANKARITARINOITA, 3x45 min**

1. Maailman suurin oppitunti osa 2 -video & keskustelu, 10 min
2. Sankaritarinoita! 2x45 min
3. Sankarien tuhannet kasvot, 45 min

- **MUUTA AIHEESEEN LIITTYVÄÄ**

1. Tivoli Utopia Junior -peli ([Tivoli Utopia Junior - Tivoliutopia](#))
2. Toivon agenda –pakohuonepeli
(<https://drive.google.com/drive/folders/16mHumk4CimAGYrNHZdEmeU0E40Jxp3Ki?usp=sharing>)
3. Lajittelukortit

SISÄLTÖ:

- Opettajan opas
- Agenda 2030 –tavoitteet kuvina
- Agenda 2030 –tavoitteet
- Agenda 2030 –tavoitteet taulukossa – tulosta ryhmällesi sopiva määrä
- Lajittelukortit

TUNTISUUNNITELMAT

AGENDA 2030, 3. LK

1. MAAILMAN SUURIN OPPITUNTI -VIDEO & KESKUSTELU

TAVOITE: Videon tavoitteena on pohjustaa teemaa ja esitellä Agenda 2030 oppilaille ymmärrettävällä tavalla.

VALMISTELU: Video löytyy Youtubesta nimellä [maailman suurin oppitunti, osa 1](#). Videossa puhutaan englantia suomenkielisillä tekstityksillä ensimmäiset parikymmentä sekuntia, mutta sen jälkeen loppuvideo on puhuttu suomeksi.

AIKA: 10–15 min.

1. Katsokaa video yhdessä.

2. Keskustelkaa videosta:

- Onko joku kuullut Agenda 2030 -tavoitteista aiemmin?
- Onko joku nähnyt Agenda 2030 -tavoitteiden symbolit aiemmin?
- Tunnistiko kukaan videon alussa esiintynyttä Malalaa?
- Mitä ajatuksia/tunteita video herätti?

2. 17 HYVÄN ELÄMÄN TAVOITETTA

TAVOITE: Tavoitteena on, että oppilaat tutustuvat Agenda 2030 -tavoitteita kuvaaviin ikoneihin. Oppilaat miettivät, mitä he voisivat tehdä hyvän elämän ja maapallon puolesta.

VALMISTELU: Tarvitset materiaaleista tai [täältä](#) löytyvät Agenda 2030 -tavoitteet. Oppilaat tarvitsevat piirustus- tai maalaustarvikkeita ja paperia tai kameran riippuen siitä, miten toteutatte kuvan.

AIKA: 45–90 min riippuen siitä, minkälaisen teoksen oppilaat tekevät.

1. Laskekaa, kuinka monta vuotta on vuoteen 2030.

2. Laskekaa, kuinka vanhoja oppilaat silloin ovat.

3. Pyydä oppilaita kuvittelemaan ja kuvailemaan, millaista elämä silloin on.

- Miten elämä on erilaista kuin nyt?
- Entä mikä on samanlaista?

- Minkä oppilaat toivovat kestävästä tulevaisuudesta?
- Entä minkä asioiden pitäisi vielä muuttua?

4. Tutkikaa Agenda 2030 -tavoitteiden ikoneja.

- Mitä kuvia tunnistatte?
- Mitä luulette kuvien tarkoittavan?
- Miksi kullekin tavoitteelle on valittu juuri tämä kuva?

Selitä oppilaille symbolien merkitys ja tausta, esim. rauhan kyyhky ja sukupuolten tasa-arvon symboli. Kerro, että Agenda 2030 -tavoitteet ovat yhdessä sovittuja tärkeitä asioita, joiden toteutumiseen tarvitaan kaikkia maapallon ihmisiä.

5. Suunnitelkaa yhdessä kuva tai kuvasarja, joka kuvaa **yhteistä työtä hyvän elämän ja maapallon puolesta**. Yhteistä osallistumista tavoitteiden saavuttamiseksi esittävän kuvan voi toteuttaa valokuvaamalla, piirtämällä tai jollakin muulla menetelmällä ryhmän yhteisenä tehtävänä tai pienryhmissä. Keksikää kuville iskulauseet. Kootkaa lopuksi kuvat yhteiseen hyvän elämän galleriaan.

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry, <https://teemapaivat.maailma2030.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-kokonaisuus>)

3. PIIRRÄ SARJAKUVA

TAVOITE: Tavoitteena tutustua tarkemmin yhteen Agenda 2030 -tavoitteista.

VALMISTELU: Oppilaat tarvitsevat piirustusvälineet. Lisäksi apuna voi olla materiaaleista tai [täältä](#) löytyvät Agenda 2030 -tavoitteet. Video löytyy Youtubesta nimellä [Supersankarihommia ja kestävä kehitys](#).

AIKA: 30 min

1. Katsokaa yhdessä Suomen ulkoministeriön video Youtubesta.

2. Oppilas valitsee yhden Agenda 2030 -tavoitteesta, keksii siihen liittyvän pienen tarinan ja piirtää sen sarjakuvaksi.

(Lähde: Ulkoministeriö, <https://maailma2030.fi/opettajalle/tehtavat/>)

AGENDA 2030, 4.-6. LK

1. MAAILMAN SUURIN OPPITUNTI -VIDEO & KESKUSTELU

TAVOITE: Videon tavoitteena on pohjustaa teemaa ja esitellä Agenda 2030 oppilaille ymmärrettävällä tavalla.

VALMISTELU: Video löytyy Youtubesta nimellä [Maailman suurin oppitunti, osa 1](#). Videossa puhutaan englantia suomenkielisillä tekstityksillä ensimmäiset parikymmentä sekuntia, mutta sen jälkeen loppuvideo on puhuttu suomeksi.

AIKA: 10–15 min.

1. Katsokaa video yhdessä.

2. Keskustelkaa videosta:

- Onko joku kuullut Agenda 2030 -tavoitteista aiemmin?
- Onko joku nähnyt Agenda 2030 -tavoitteiden symbolit aiemmin?
- Tunnistiko kukaan videon alussa esiintynyttä Malalaa?
- Mitä ajatuksia/tunteita video herätti?

2. YHTEINEN AGENDA 2030

TAVOITE: Tavoitteena on tutustua Agenda 2030 -tavoitteisiin sekä miettiä sitä, mitä oppilas itse voisi tehdä tavoitteen saavuttamiseksi.

VALMISTELU: Tarvitset materiaaleista tai [täältä](#) (s.26) ja [täältä](#) löytyvät listan tavoitteista ja ruudukot.

AIKA: 30 min

1. Tutustukaa Agenda 2030 -tavoitteisiin.

2. Jaa oppilaille materiaaleista löytyvä taulukko tai tee tavoitteen käsitteistä haluamalaisesi ruudukko oppilaiden kanssa käsin tai esimerkiksi Padletilla. Ohjeista oppilaita miettimään vastausta jokaiseen alla olevaan kysymykseen ja kirjoittamaan vastaus jokaisen tavoitteen omaan ruutuun omalle tai yhteiselle paperille tai Padlettiin.

- Mitä haluaisit tietää tavoitteesta?
- Voitko mielestäsi vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen?
- Mitä lisätietoa tarvitset tavoitteesta, jotta voit itse vaikuttaa sen toteutumiseen?
- Miksi tavoitteeseen vaikuttaminen on tärkeää?

3. Tarkastelkaa uudestaan Agenda 2030 -tavoitteita. Anna oppilaiden esittää kysymyksiä. Etsikää tietoa ja varmistakaa, että kaikki ymmärtävät tavoitteiden sisällön ja niissä käytetyn sanaston.

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry & Ulkoministeriö,
https://cdn.accentuate.io/4483793092659/11692919193651/Agenda-2030-teemap%C3%A4iv%C3%A4opas_Iz4yr5Z-v1585637871656.pdf)

3. MINUN JA MEIDÄN AGENDA 2030

TAVOITE: Tavoitteena on miettiä, miten Agenda 2030 -tavoitteet liittyvät omaan elämään ja miksi juuri nämä tavoitteet ovat tärkeitä meille jokaiselle.

VALMISTELU: Tarvitset lappuja tai jonkin sähköisen alustan sanapilveä varten sekä materiaaleista tai [täältä](#) ja [täältä](#) (s.26) löytyvät listan tai kuvat Agenda 2030 -tavoitteista.

AIKA: 45 min

1. Pyydä oppilaita valitsemaan ja nimeämään 2–3 itselleen kaikkein tärkeintä asiaa, joiden toivovat olevan omassa elämässään kaikkein kestävimpiä.
2. Kootkaa vastaukset yhteen esim. Padletilla, Mentimeterillä, Slidolla tai kirjoittamalla sanat lapuille ja keräämällä laput lopuksi yhteen.
3. Ryhmitelkää laput niin, että samankaltaiset asiat ovat lähekkäin. Mitkä asiat toistuvat eniten?
4. Kootkaa seuraavaksi sanapilvi asioista, joita oppilaiden mielestä pitää vielä kehittää omassa elämässä ja koko maailmassa.
5. Verratkaa ryhmän sanapilviä Agenda 2030 -tavoitteisiin.
 - Mitä samaa vastauksissanne ja Agenda 2030 -tavoitteissa on?
 - Mitä erilaista?
 - Mistä arvelette sen johtuvan, että juuri nämä 17 asiaa on valittu tärkeimmiksi yhteisiksi tavoitteiksi, jotka koskevat kaikkia maapallon ihmisiä?
 - Miten tavoitteet koskettavat sinua?
 - Mitkä tavoitteet tuntuvat läheisiltä?
 - Mitkä kaukaisilta?
 - Mistä arvelette sen johtuvan?
6. Tehkää pienryhmissä tai pareittain lyhyitä tietoiskuja tai innostavia mainosjulisteita jokaisesta Agenda 2030 -tavoitteesta. Tavoitteet koskevat kaikkia maailman ihmisiä, mutta niitä ei saavuteta, jos ihmiset eivät tiedä mitä ne ovat tai miten ne voidaan saavuttaa. Kootkaa tietoiskut tai mainokset yhteen ja kutsukaa muita ryhmiä tutustumaan Agenda 2030 -näyttelyynne.

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry & Ulkoministeriö,
https://cdn.accentuate.io/4483793092659/11692919193651/Agenda-2030-teemap%C3%A4iv%C3%A4opas_Iz4yr5Z-v1585637871656.pdf)

4. MITÄ YKSI IHMINEN VOI TEHDÄ?

TAVOITE: Tavoitteena on valmistaa juliste, jossa kerrotaan, miten jokainen erityisesti koulussa voi vaikuttaa johonkin Agenda 2030 -tavoitteeseen.

VALMISTELU: Tarvitset Agenda 2030 -tavoitteista listan tai kuvat. Ne löytyvät materiaaleista tai [täältä](#) (s.26) ja [täältä](#). Lisäksi oppilaat tarvitsevat paperia/pahvia ja kirjoitusvälineet julistetta varten.

AIKA: 45 min

1. Valitkaa yksi Agenda 2030 -tavoitteista. Suunnitelkaa ja kirjoittakaa ryhmässä tai pareittain omat ohjeenne siitä, miten jokainen voi itse vaikuttaa valitsemansa tavoitteen saavuttamiseen omassa elämässään. Yrittäkää keksiä erityisesti sellaisia ohjeita, joita teidän koulussanne olisi mahdollista toteuttaa.

2. Kootkaa kaikkien ryhmien tai parien tekemät ohjeet yhteen niin, että samaan Agenda 2030 -tavoitteeseen liittyvät ohjeet ovat yhdessä.

3. Lukekaa ja vertailkaa ohjeita.

- Mitä samaa kaikissa ohjeissa on?
- Ovatko kaikki ohjeet sellaisia, että niitä pystyy toteuttamaan kuka tahansa?
- Onko vaikuttamisessa esteitä? Mitä ne ovat?
- Miten eri tavoitteet ja niistä kirjoitetut ohjeet liittyvät toisiinsa?
- Voisivatko jotkin ohjeet kuulua myös johonkin toiseen tai kaikkiin tavoitteisiin?

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry & Ulkoministeriö,
https://cdn.accentuate.io/4483793092659/11692919193651/Agenda-2030-teemap%C3%A4iv%C3%A4opas_Iz4yr5Z-v1585637871656.pdf)

AGENDA 2030 SANKARITARINOITA

1. MAAILMAN SUURIN OPPITUNTI, OSA 2 -VIDEO & KESKUSTELU

TAVOITE: Videon tavoitteena on herätellä oppilaat seuraavaa tehtävää varten.

VALMISTELU: Video löytyy Youtubesta nimellä [Maailman suurin oppitunti, osa 2.](#)

AIKA: 10 min

1. Katsokaa video yhdessä.

2. Keskustelkaa:

- Mitä mieltä olitte videossa esitellyistä keksinnöistä?
- Oliko joku kuullut jostain henkilöstä tai keksinnöstä, josta videolla kerrottiin?

2. SANKARITARINOITA

TAVOITE: Tavoitteena on tutustua johonkin nuoreen henkilöön, joka on toiminnallisesti puuttunut epäkohtiin ja näin edesauttanut Agenda 2030 -tavoitteita.

VALMISTELU: Oppilaat tarvitsevat tietokoneen/tabletin, jotta he voivat etsiä tietoa valitsemastaan henkilöstä. Laukusta löytyy kirjoja, joita voidaan myös käyttää inspiraationa ja tiedonlähteenä. Lisäksi tarvitsette materiaaleja sen mukaan, miten haluatte, että oppilaat esittävät tuotoksensa. Tehtävän nopeuttamiseksi voit myös jakaa oppilaille valmiiksi jonkin henkilön nimen, jolloin aikaa ei mene valitsemiseen.

1. Tutustukaa nuoriin, jotka ovat rohkeita maailmanmuuttajia! On kannustavaa ja inspiroivaa kuulla ihmisistä, jotka uskaltavat nostaa epäkohtia esiin ja puuttua niihin. Ottakaa selvää siitä,

- keitä he ovat?
- millä keinoin he ovat toimineet?
- mitä he ovat saavuttaneet?
- miksi heidän esiin nostamansa kysymys on tärkeä?
- mihin Agenda 2030 -tavoitteisiin kukin listan nuori vaikuttaja toiminnallaan erityisesti vaikuttaa?

Löydätte tietoa nuorista kirjojen ja artikkelien ohella internetistä, nuorten aktivistien omista sosiaalisen median kanavista sekä YouTubea.

2. Tehkää yksilötyönä, pareina tai pienryhmissä jokaisesta nuoresta vaikuttajasta henkilökuva ja lyhyt esittely, jotka kootaan lopuksi yhteiseen lehteen, blogiin tai galleriaan. Jatkaa Sankarien tuhannet kasvot -tehtävällä ja kootkaa oppilaiden omakuvat ja omat esittelyt samaan galleriaan tunnettujen nuorten vaikuttajien kanssa. Kootkaa esittelyt galleriaan ryhmiteltynä sen mukaan, mihin Agenda 2030 -tavoitteeseen esitellyt henkilöt eniten liittyvät.

VAIHTOEHTOJA NUORISTA SANKAREISTA:

1. Greta Thunberg: Ruotsalainen Greta Thunberg ryhtyi 15-vuotiaana koululakkoon istuakseen joka perjantai parlamenttitalon edessä ja protestoidakseen Ruotsin vähäisiä toimia ilmastokriisiin puuttumiseksi. Greta on saanut paljon kansainvälistäkin huomiota koululakollaan, ja hän on kannustanut ihmisiä mukaan ilmastokampanjointiin eri puolilla Ruotsia sekä muissa maissa. Esimerkiksi Suomessa on myös järjestetty paikallisia mielenosoituksia sekä valtakunnallinen tapahtuma: Koko Suomi on ilmastolakossa Gretan kanssa!
2. Malala Yousafzai: Malala kampanjoi, kirjoittaa ja puhuu tyttöjen ja naisten oikeuksien puolesta. Hän haluaa nostaa esiin kaikkien lasten oikeuden käydä koulua. Malala on kaikkien aikojen nuorin Nobelin rauhanpalkinnon saaja. Hän oli palkinnon myöntämisen hetkellä 17-vuotias. Lukekaa Malalan tarina esimerkiksi kirjasta Favilli & Cavallo [2018]: Iltasatuja kapinallisille tytöille [s. 104] tai katsokaa hänestä kertova Malala-elokuva.
3. Coy Mathis: Coyn tarina liittyy sukupuolen moninaisuuteen ja oikeuteen olla oma itsensä. Coy ja hänen vanhempansa ovat puolustaneet yhdessä Coyn oikeuksia elää ja toimia omana itsenään ja yhdenvertaisin mahdollisuuksin koulussaan. Tarinan voitte lukea kirjasta Favilli & Cavallo [2018]: Iltasatuja kapinallisille tytöille [s. 42]. 3535
4. Pazilaiti Simayijiang: Pazilaiti on nuori poliitikko, joka on toiminut aktiivisesti esimerkiksi Suomen Lukiolaisten Liitossa sekä Helsingin nuorisoneuvostossa, joka tunnettiin aiemmin nimellä Ruudin ydinryhmä. Nyt hän on feministisen puolueen varapuheenjohtaja. Pazilaitin tarinan voitte lukea kirjasta Anttonen & Karppinen [2018]: Sankaritarinoita tytöille ja kaikille muille [s. 179].
5. Boyan Slat: Boyan huolestui 16-vuotiaana meriä saastuttavasta muoviroskasta ja alkoi pohtia erilaisia keinoja merten puhdistukseen. Boyan tutki ja selvitti asiaa ja käytti useita vuosia kehittääkseen merten puhdistukseen sopivaa teknologiaa. Hän onnistui luomaan roskapuomin, jota pidetään erittäin tehokkaana ja merkittävänä maailman merten puhdistustyötä edistävänä keksintönä. Boyanin tarina on luettavissa myös kirjasta Brooks [2018]: Rohkeiden poikien kirja [s. 28].
6. Sakris Kupila: Sakris Kupila on transaktivisti ja lääketieteen [tohtori]opiskelija, joka toimii Setan puheenjohtajana vuosina 2019–2020. Hän on vaikuttanut monin tavoin sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistämiseen niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Sakris on toiminut muun muassa ihmisoikeusjärjestö Amnestyn kansainvälisen kampanjan keulakuvana Suomen translain uudistamiseksi sekä kouluttanut lääketieteen ammattilaisia transkysymyksistä.

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry & Ulkoministeriö,
https://cdn.accentuate.io/4483793092659/11692919193651/Agenda-2030-teemap%C3%A4iv%C3%A4opas_Iz4yr5Z-v1585637871656.pdf)

3. SANKARIEN TUHANNET KASVOT

TAVOITE: Tavoitteena on, että oppilaat laativat itsestään sankarikuvan ja esittelyn, joissa näkyy, mihin Agenda 2030 -tavoitteeseen hän itse tahtoo vaikuttaa.

VALMISTELU: Oppilaat tarvitsevat paperia ja kirjoitusvälineet, jos toteutatte tehtävän piirtämällä.

AIKA: 45 min

1. Ohjeista oppilaat piirtämään ja kirjoittamaan itsestään sankarikuvan ja esittelyn. Kuvan voi toteuttaa myös valokuvaamalla tai kuvanmuokkauksella. Kuva sekä esittely kertovat, mihin ja miten oppilas tahtoo vaikuttaa. Kuvat voivat olla myös humoristisia ja irrottelevia. Tehtävässä tärkeintä on, että oppilas näkee itsensä toimijana, joka voi vaikuttaa maailman epäkohtiin.
2. Oppilas kirjoittaa itsestään lyhyen esittelyn, jossa hän kertoo, mihin Agenda 2030 -tavoitteeseen hän erityisesti tahtoo vaikuttaa ja millä keinoilla, millaisen maailman puolesta hän tahtoo toimia.
3. Kuvista ja teksteistä kootaan sankarigalleria koulun seinälle tai virtuaalisesti esimerkiksi ryhmän omaan blogiin.

(Lähde: Rauhankasvatusinstituutti ry & Ulkoministeriö,
https://cdn.accentuate.io/4483793092659/11692919193651/Agenda-2030-teemap%C3%A4iv%C3%A4opas_lz4yr5Z-v1585637871656.pdf)

MUUTA AIHEESEEN LIITTYVÄÄ

1. TIVOLI UTOPIA JUNIOR –PELI

Materiaaleista löytyy peli, jonka tavoitteena on keskustella tulevaisuuden teemoista. Yhtä peliä voi pelata 3–8 pelaajaa. Peli kestää noin 45 minuuttia.

Pelin ja siihen liittyvät materiaalit voi tulostaa myös [täältä](#).

2. TOIVON AGENDA –PAKOHUONEPELI

Materiaaleista löytyy materiaalit sekä ohjeet pakohuonepeliä varten. Pakohuonetta voi pelata kerrallaan 15–25 oppilasta ja peli kestää noin 45 minuuttia.

3. LAJITTELUKORTIT

Materiaaleista löytyy lajittelukortit, joiden avulla voi harjoitella kierrätystä.